

Európai Gazdasági és Szociális Bizottság vélemény – Tárgy: „EU–Andok Közösség kapcsolatok”

(2006/C 309/18)

2005. július 14-én az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Működési Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése értelmében véleményt dolgoz ki a következő tárgyban: „EU–Andok Közösség kapcsolatok”.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Külsőkapcsolatok” szekció véleményét 2006. június 1-jén elfogadta. (Előadó: Juan MORENO PRECIADO.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2006. július 5–6-án tartott 428. plenáris ülésén (a július 5-i ülésnapon) 156 szavazattal 2 ellenében, 10 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 Az EU, Latin-Amerika és a Karib-térség civil társadalmi közötti harmadik találkozóán elfogadott zárónyilatkozat javasolta az „Európai Unió (EU) és a térség különféle szervezetei közötti egyezmények hálózatán alapuló valódi partnerség kialakítását”, és felszólít az Andok Közösséggel történő tárgyalások megnyitására⁽¹⁾.

1.2 A latin-amerikai és karibi, valamint az európai uniós állam- és kormányfők harmadik csúcstalálkozóján elfogadott guadalajarai nyilatkozat⁽²⁾ szerint „közös stratégiai célkitűzésük” egy szabadkereskedelmi térséget tartalmazó EU–Andok Közösség társulási megállapodás elérése (hasonlóan a Mexikóval és Chilével már elértékhez és a Mercosurral jelenleg tárgyalathoz).

1.3 Ezen az EU–latin-amerikai–karibi csúcstalálkozóán döntés született az Andok Közösség gazdasági integrációja állapotának közös értékeléséről is, amely 2005 januárjában kezdődött meg.

1.4 Az EU tagállamok mindaddig nem élvezték az Andok Közösség gazdasági és kereskedelmi potenciáljának előnyeit; annak ellenére, hogy az Egyesült Államok után a második legnagyobb kereskedelmi partner az EU, a kereskedelem nem ért el jelentős szintet. Az Andok Közösség további integrációra irányuló erőfeszítései (a jelen dokumentumban említett nehézségek és korlátozások ellenére) javítják egy olyan társulási megállapodás kilátásait, amely jelentősen fellendítené az EU és az Andok Közösség közötti kereskedelmet, amint az már más térségek esetében meg is történt.

1.5 Ezenkívül az Andok civil társadalmával való kapcsolatainak keretében az EGSZB rendszeresen tartja a kapcsolatot az egész térség társadalmi szereplőit képviselő két szervezettel: az Andoki Térség Munkavállalóinak Konzultatív Tanácsával (Consejo Consultivo Laboral Andino – CCLA) és az Andoki Térség Munkaadóinak Konzultatív Tanácsával (Consejo Consultivo Empresarial Andino – CCEA).

⁽¹⁾ Mexikóváros, 2004. április 13–15. Andok Nemzetközösség néven is ismert, bár ez kevésbé használatos.

⁽²⁾ Guadalajara (Mexikó), 2004. május 28–29.

1.6 2006. február 6–7-én az EGSZB az Andok Közösség Főtitkárságával együttműködésben meghallgatást szervezett Limában, amelyen részt vettek a munkavállalók és a munkaadók konzultatív tanácsai, valamint egyéb andoki civil társadalmi szövetségek, az ő értékes hozzájárulásait beleépítettük a dokumentumba. A résztvevők támogatták az Unióval folytatandó tárgyalások megkezdését, bár figyelmeztettek arra, hogy az EU-val létrehozott társulásnak figyelembe kell vennie a két térség közötti egyenlőtlenségeket, *elkerülve a függésen alapuló fejlesztési modelleket és segítve a térség szociális lemaradásának csökkentését és a hatékony társadalmi kohézió elősegítését.*

1.7 Jelen vélemény a hatóságok tájékoztatását szolgálja a két fél szervezett civil társadalmának az Andok Közösséggel való kapcsolatokról vallott álláspontjáról, összhangban az EU–latin-amerikai–karibi civil társadalmi szervezetek negyedik találkozóján elfogadott zárónyilatkozat javaslataival (2006. április, Bécs, ahol megerősítették, hogy az Európai Uniónak hozzá kell járulnia a latin-amerikai integrációs folyamatok megszilárdításához), valamint a 2006. májusi EU–latin-amerikai–karibi állam- és kormányfői csúcstalálkozó EU–Andok Közösség társulási megállapodás lehetőségéről szóló zárójánlásaival, amelyek a zárónyilatkozatban szerepelnek.

„Emlékeztetve a guadalajarai nyilatkozatban megfogalmazott közös stratégiai célkitűzésre, üdvözljük az Európai Unió és az Andok Közösség azon határozatát, mely szerint 2006 folyamán olyan – politikai párbeszédre, együttműködési programokra és kereskedelmi megállapodásra kiterjedő – folyamatot kezdenek, amely társulási megállapodáshoz vezet.”

2. Az öt andoki ország helyzete

2.1 Nehéz tömör összefoglalást nyújtani az öt ország helyzetéről, melyek hasonló földrajzi elhelyezkedésük ellenére (az Andok hegység) nagyon különbözőek gazdasági szintjükét, demográfiai helyzetüket, politikai irányzataikat stb. tekintve. Jelen dokumentum ezért csak az egyes országok jelenlegi helyzetének néhány említésre méltóbb aspektusát emeli ki.

2.2 Bolívia a legszegényebb az öt andoki partner közül, és egyike a legkevésbé fejlett országoknak egész Latin-Amerikában. Ez részben a tengerhez való közvetlen hozzáférés hiányának köszönhető, habár vannak más, ehhez hozzájáruló

tényezők is, úgymint alacsony számú népessége (amelyből egyre többen vándorolnak ki), a versenyképes gazdálkodáshoz megfelelő földterület hiánya, a kevés fajtájú természeti erőforrásoktól való hagyományos függés, a bennszülött népek kirekesztése (akik a népességnek több mint felét teszik ki), valamint a politikai hatalom hagyományos központját adó felföld és a keleti síkságok egyre nagyobb gazdasági hatalmat képviselő területei közötti egyre növekvő feszültségek. Bolíviának sikerült demokratikus megoldásokat találnia, de az elhúzódo bizonytalan helyzet meggátolta gazdasági fejlődését. A 2006. januárban hivatalba lépett új kormány a fejlődés új útját keresve mélyreható reformokat hajtott végre, anélkül, hogy ezek miatt veszélybe kerülne a befektetések jogbiztonsága, valamint a nemzetközi kötelezettségvállalások és a hatályban levő kétoldalú megállapodások betartása.

2.3 Ecuador helyzete sok hasonlóságot mutat Bolíviáéval a bennszülött népesség nagy aránya, valamint a tengerparti síkságok és a felföld közötti jelentős politikai és kulturális különbségek tekintetében. Bár az utóbbi években nem szenvedett el ugyanolyan mértékű nyílt társadalmi konfliktust, a politikai instabilitás még nagyobb volt. A népesség 49 %-a^(?) a szegénységi küszöb alatt él. Az elmúlt évtized gazdasági válságai és a gazdaság „dollárosítása” hozzájárult az ország magas szegénységi szintjéhez, csakúgy, mint az aktív népesség 10 %-ának kivándorlása. A 2004-ben 1,74 milliárd dollárt kitevő hazautalások képezik a külföldi valutabevétel második legnagyobb forrását az olaj után.

2.4 Peru más utat járt be: először (a nyolcvanas években és a kilencvenes évek elején) egy terrorizmus uralta időszakot élt át, majd egy önkényuralmi eszközökkel élő, korrump kormány vette át a hatalmat (Fujimori elnöksége alatt). Bár a gazdaság elég gyorsan fejlődik, a jelenlegi kormánynak nem sikerült megfelelő politikai és társadalmi reformprogramot alkotnia, és nagyon kicsi a támogatottsága. Ami az Andok Közösséget illeti – melynek főtákarása éppen Limában van –, Peru némi vonakodást tanúsít a szubregionális integráció bizonyos aspektusai iránt.

2.5 Venezuela^(*) helyzetét az egész térségben és a világon másutt is figyelemmel kísérik: az utóbbi években az ország komoly társadalmi és politikai feszültségtől szenved, és erőteljes versengés folyik Chávez elnök követői és ellenzői között. Venezuela gazdasága egyre inkább az olaj exportjától függ, amelynek magas a nemzetközi ára, s ez lehetővé teszi a kormány számára, hogy aktív nemzetközi politikát folytasson, és jelentős költségvetési forrásokat fordíthasson belpolitikai célokra.

2.6 Annak ellenére, hogy nagymértékű politikai és társadalmi erőszakról szenved, amit a kábítószer-kereskedelem tovább súlyosbít, Kolumbiának sikerült demokratikus intézményi rendszerét érintetlenül tartania, ami Latin-Amerikában nem jellemző, és e politikai erőfeszítései mellett gazdasági haladása szintén figyelemre méltó. A kolumbiai erőszakos cselek-

mények számának viszonylagos csökkenése ellenére azonban folytatódnak a szakszervezeti tagok, újságírók, üzletemberek és egyéb emberi jogi szervezetek tagjai ellen elkövetett gyilkosságok és emberrablások.

3. Az andoki integráció

3.1 Intézményi fejlődés

3.1.1 Az Andok Közösség a legrégebbi integrációs modell Dél-Amerikában. Alapító országai (Bolívia, Chile, Ecuador, Kolumbia és Peru) 1969-ben írták alá a Cartagenai Egyezményt, létrehozva ezzel azt, amit akkor még Andok Paktumnak neveztek. Három évvel később Venezuela csatlakozott a Paktumhoz; 1976-ban Chile kilépett. A jelenlegi öt tagállam (Bolívia, Kolumbia, Ecuador, Peru és Venezuela) összes népessége 120 millió, teljes GDP-je pedig mintegy 265 milliárd USD. A belső piac mintegy 8,6 milliárd dollár értékű.

3.1.2 35 éves fennállása alatt a csoport a 60-as és 70-es években gyakori (az import helyettesítésén alapuló) protekcionista modelltől a „nyílt regionalizmus” modellje felé mozdult el. Időközben számos, az egyre szorosabb integrációs modellhez való közelítést célzó intézményi reformon esett át, melyek az Andok Közösség 1997-es megalakításában csúcsosodtak ki. Ennek eredményeképpen az Andok Közösség rendkívül fejlett intézményi rendszerrel és meglehetősen átfogó közösségi jogalkotási szervezettel rendelkezik.

3.1.3 Az 1996. évi Trujillói Jegyzőkönyv értelmében létrehozott Andoki Integrációs Rendszer (Sistema Andino de Integración – SAI)^(§) célja a szervezetei közötti együttműködés biztosítása az andoki integráció elmélyítése és megerősítése érdekében. A Rendszer kormányközi, közösségi szervekből áll, melyek végrehajtási, igazságszolgáltatási, döntéshozatali és adókövetési jogkörrel rendelkeznek.

3.1.4 A Rendszernek két fő döntéshozó szerve van: a Külügyminiszterek Andoki Tanácsa és az Andok Közösség Bizottsága, mindkettő kormányközi. A Bizottság feladata a gazdasági, kereskedelmi és beruházási jogszabályok megalkotása. A Külügyminiszterek Andoki Tanácsa foglalkozik a Bizottság hatáskörébe nem tartozó valamennyi kérdéssel, különösen politikai, szociális és környezetvédelmi ügyekkel, a migrációs politikával, a személyek szabad mozgásával, valamint a különböző közösségi szervek külső tevékenységeinek koordinálásával.

3.1.5 Az Andoki Integrációs Rendszer legmagasabb szintű politikai szerve az Andok Elnöki Tanács, amely a tagállamok államfőiből tevődik össze. Véleményét nyilatkozatok vagy iránymutatások révén fejezi ki, melyek iránymutatást jelentenek a Rendszer egyéb szervei és intézményei számára. Az Andok Elnöki Tanács elnöksége minden év felénél cserélődik, ábécésorrendben, és ez a rotáció vonatkozik a többi kormányközi szerve is.

^(§) Az ENSZ Statisztikai Osztálya: Millenium Indicators [Ezredforduló mutatók] (2003. október 15).

^(*) Jelen dokumentum (és a benne foglalt mutatók) úgy készült, hogy Venezuelát az Andok Közösség tagjának tekintik.

^(§) Az Andok Közösség elvileg a tagállamokat magukban foglaló intézmények és szervek együttesére utal, míg az Andok Integrációs Rendszer az e szervek közötti kapcsolatokat jelenti. A gyakorlatban azonban nincs egyértelmű megkülönböztetés az Andok Integrációs Rendszer és az Andok Nemzetközösség között.

3.1.6 Az Andok Közösség Főtitkárságát (Secretaría General de la Comunidad Andina – SG-CAN) meg kell említeni az Andoki Integrációs Rendszer közösségi szervei és intézményei között. Székhelye a perui Limában van⁽⁶⁾, a kormányközi intézmények technikai támogató szerveként működik. Bizonyos területeken jogalkotási jogkörrel (állásfoglalások elfogadása), illetve kezdeményezési joggal rendelkezik, és vannak más külön feladatai is.

3.1.7 A többi közösségi szerv közé tartozik az Andok Közösség Bírósága és az Andoki Parlament, míg az elismert kiegészítő intézmények a következőket foglalják magukba: Andoki Térség Munkaadóinak Konzultatív Tanácsa és Andoki Térség Munkavállalóinak Konzultatív Tanácsa, az Andok Fejlesztési Társaság (Corporación Andina de Fomento – CAF), a Latin-amerikai Tartalékalap (Fondo Latinoamericano de Reservas – FLAR), a Simón Rodríguez és Hipólito Unanue Megállapodások, valamint a Simón Bolívar Andoki Egyetem.

3.2 Az andoki integráció jelenlegi állapota

3.2.1 Az andoki integráció értékelésekor mindig két szempontot kell figyelembe venni. Először is, bár az Andok Közösség több mint három évtizede fennáll, még mindig öt fejlődő országból tevődik össze (ahol az egy főre jutó átlagos jövedelem 2 364 euró, szemben az EU-25 átlagosan 20 420 euróval), mindazzal együtt, amit ez intézményi és gazdasági szempontból jelent.

3.2.2 Másodszor, a fentiekkel összefüggésben, bár az integráció hagyományos szempontjai (a közös piac létrehozására vonatkozók) talán nem tűnnek nagyon fejlettnak az Andok Közösségben, más területek meglehetősen fejlettek. A kereskedelmi integrációt visszatartó nehézségek ellenére az Andok Közösség más dimenziói (kulturális, társadalmi, pénzügyi stb.) megerősödtek.

3.2.3 Az Andok Közösség működésének megértése érdekében általában a gazdasági integrációt szokták megvizsgálni. E tekintetben az Andok Közösség történelme rögzös. Szabadkereskedelmi területet csak 1993-ban sikerült létrehozni, amelyből azután Peru azonnal kilépett. A valamennyi tag számára közös külső vámtarifa megteremtésének tervét még mindig nem hajtották végre, bár történt előrelépés a kereskedelem harmonizációja felé. Ezzel összefüggésben és annak érdekében, hogy mindkét fél a lehető legtöbb előnyhöz jusson, létfontosságú, hogy a majdani EU–Andok Közösség társulási megállapodásában szerepeljen az, hogy az Andok Közösség országai valódi vámuniót alakítanak ki.

3.2.4 E szabályozó jellegű korlátozott előrehaladás eredménye a Közösségen belüli csökkent kereskedelem, mely évről-évre igen eltérő volumenű. A 90-es években a kereskedelem jelentősen bővült az Andok Közösség tagjai között, az 1990. évi 4,1 %-ról 1998-ra 14,2 %-ra⁽⁷⁾. A csoportban a 70-es években feljegyzett kereskedelem szintjéhez képest ez az adat

azonban még mindig alacsony, alatta marad a latin-amerikai átlagnak (20,2 %) 1998 óta az Andok Közösségen belüli kereskedelem hanyatlóban van (10,4 % 2004-ben), bár 2005-ben fellendülést jeleztek.

3.2.5 Az Andok Közösségben a belső kereskedelem kisebb volumenű, mint az USA-val folytatott kereskedelem (2004-ben a teljes kereskedelem 46,6 %-a), és majdnem egyenlő mértékű az Európai Unióval folytatott kereskedelemmel (11,0 % 2004-ben). Az Andok Közösség jelenlegi öt partnere közül három exportjának kevesebb mint 12 %-át küldi a szubregionális piacra.

3.2.6 Bár az integráció hozott némi előrehaladást, sok nehézség adódott, melyeket részben a politikai eltökéltség hiánya okozott, együttesen olyan egyéb tényezőkkel, mint a piaci szerkezet, a gazdasági modellek közötti különbségek, a gazdasági fejlődés eltérő szintjei, a földrajzi elhelyezkedés (ami nehezíti a Közösségen belüli kereskedelmet), valamint a belpolitikai problémák. Mindezek ellenére az Andok Közösségnek sikerült több mint három évtizeden keresztül az integrációhoz vezető úton maradnia. Az öt andoki ország közötti korszerű hírközlési és közlekedési infrastruktúrák hiánya a Közösség általános fejlődésének és belső piaca létrehozásának egyik legnagyobb akadálya.

3.2.7 Lényeges, hogy külkapcsolataik koordinációját illetően az andoki országok nem nagyon ragaszkodnak az Andok Közösséghez. Bolívia és Venezuela egyre inkább a Mercosur felé közeledik, Peru és Kolumbia pedig szabadkereskedelmi megállapodást írt alá az USA-val.

3.2.8 Ez a széthúzás akkor csúcspontot ért el, amikor 2006. április 22-én Venezuela bejelentette, hogy kilép az Andok Közösségből. Ez a tény és a szabadkereskedelmi megállapodások aláírása súlyos politikai válságot okozott a Közösségen belül, amely egy rendkívüli csúcstalálkozó témája lesz majd.

3.3 A társadalmi kohézió kihívásai

3.3.1 Mindazonáltal, ahogyan azt korábban jelen véleményben már hangsúlyoztuk, az Andok Nemzetközösség nem csak kereskedelmi integrációt jelent. Mindig voltak szélesebb körű törekvések a politikai és szociális dimenzióknak az andoki integrációs folyamatba történő beépítésére. Ez tükrözi a sok országban tapasztalható, demokráciáért folyó jelenlegi küzdelmet is és azt is, hogy az Andok hangját meg kell erősíteni a latin-amerikai szinten és azon túl. Ez az Andok társadalmi-gazdasági valóságából is ered.

3.3.2 A társadalmi kohézió hiányára vonatkozó statisztikák nyomasztóak: az andoki népesség 50 %-a – mintegy 60 millió ember – él a szegénységi küszöb alatt. Az Andok Közösség öt nemzete (a Gini index szerint) a világ azon országai közé tartozik, ahol a legnagyobb az egyenlőtlenség, nemcsak a jövedelem tekintetében, hanem az etnikai, faj, származási hely stb. alapján történő kirekesztés más formáit tekintve is.

⁽⁶⁾ Az Egyezmény 30. cikkének (a) bekezdése.

⁽⁷⁾ Latin-Amerika és a Karib-térség Gazdasági Bizottsága (ECLAC), *Latin-Amerika és a Karib-térség a világgazdaságban*, 2004. Trends 2005. Santiago de Chile, 2005.

3.3.3 Itt fontos kiemelni a nem hivatalos munkavégzés nagy arányát, a belső és külső migrációt (ami nagyban érinti a nőket), valamint egyéb jelenségeket, úgymint a térségben jelentős kisebbségeket (Ecuador és Peru) vagy többséget (Bolívia) alkotó bennszülött népesség háttérbe szorulását. Ebben a régióban termelik a világon a legtöbb kokaint is, ami hozzájárul az illegális gazdaságokhoz, továbbá az elvándorolt lakosság, az erőszak és a korrupció nagy arányához, ami Kolumbia esetében hozzáadódik a régóta folyó fegyveres konfliktusokhoz.

3.3.4 Ilyen háttérrel a kereskedelem liberalizálása nem lehet az Andok országai közötti kohézió fellendítésének az egyetlen eszköze. Az Andok Közösség Főtitkársága által vezetett „új Stratégiai Terv”⁽⁸⁾ kisebb hangsúlyt helyez a vámtarifák lebontására és nagyobb hangsúlyt egyéb kihívásokra, mint például a versenyképesség javítása, a szellemi tulajdon, a nem vámjellegű korlátok megszüntetése, az infrastruktúrák, a személyek szabad mozgása, az energia, a környezetvédelem és a biztonság.

3.3.5 Ennek az új stratégiai tervnek – mely a fejlődés és a globalizáció érdekében javasolja az integrációt – egyik hangsúlyozott pontja a szociális fejlődés. E célból az Andok Közösség egyik legfontosabb mostani kezdeményezése az Integrált Szociális Fejlesztési Terv⁽⁹⁾ (Plan Integrado de Desarrollo Social – PIDS) volt, melyet 2004 szeptemberében fogadtak el a térségben tapasztalható szegénység, kirekesztés és társadalmi egyenlőtlenség kezelése érdekében. A PIDS alkothatja középtávon az általános társadalmi (és gazdasági) kohéziós stratégia alapját. Az EU által társadalmi összefüggésben alkalmazott nyitott koordinációs módszer nagyon érdekli az Andok Közösséget, és az EU strukturális alapjaihoz hasonló szociális alap ötlete is vonzó lehetőségek. Ez azt jelenti, hogy az Andok Közösség az első alrégió, amely alkalmazni akarja az európai szociális modell egyes aspektusait.

3.3.6 A szociális dimenzió 1999 óta egyre inkább általános témának bizonyult a politikai nyilatkozatokban és az Andok Közösség határozataiban⁽¹⁰⁾, az utóbbi öt évben pedig bizonyos külön kezdeményezések kezdtek formát ölteni.

3.3.7 Az „Andoki elnöki párbeszéd az integrációról, a fejlődésről és a társadalmi kohézióról” elismerte, hogy internacionális erőfeszítések összefüggésében az Andok gazdaságainak a termelés változatossá tételére kell törekedniük, továbbá arra,

⁽⁸⁾ Lásd például „Integración para la Globalización” [Integráció a globalizációért], az Andok Közösség Főtitkárságának, Allan Wagner Tízón nagykövetnek a beszéde, mely a hivatalos eskütételi ünnepségen hangzott el Limában, 2004. január 15-én (hozzáférhető: <http://www.comunidadandina.org/index.asp>)

⁽⁹⁾ Lásd a szöveget a <http://www.comunidadandina.org/normativa/dec/DEC601.pdf> oldalon.

⁽¹⁰⁾ A gazdasági és társadalmi integrációról és az együttműködésről szóló Cartagenai Megállapodás 1. cikke és XVI. fejezete; Andok Szociális Charta, melyet az Andoki Parlament 1994-ben elfogadott, de a kormányok még nem ratifikálták; a XI. Elnöki Tanács Cartagenai Nyilatkozata, a Külügyminiszterek Tanácsát, hogy nyújtsanak be javaslatot a civil társadalom részvételére a 441. és 442. határozatban előírt munkaadói és munkavállalói részvételen túlmenően; Andoki elnöki párbeszéd az integrációról, a fejlődésről és a társadalmi kohézióról, Cuzco, 2004.

hogy globális versenyképességet érjenek el úgy, hogy a folyamat felölelje a mikro-, kis- és középvállalkozásokat, elősegítse az együttműködési és közösségi erőfeszítéseket, és kedvező feltételeket teremtsen a helyi fejlődésnek és a regionalizálásnak a területi fejlesztési megközelítések alkalmazása révén.

3.3.8 Az Andok Közösség Főtitkársága kijelenti, hogy a Közösség fő célkitűzései: globalizáció integrációval, fejlődés versenyképességgel és társadalmi integrációval, valamint társadalmi kohézió a demokratikus kormányozhatóság megerősítésével. A függőben levő szociális napirend magában foglalja mindezeket a kérdéseket, és keresztülvihető lesz, ha előnyben részesíti az Andok térséget a harmadik országokkal folytatott kereskedelmi liberalizációs tárgyalások során, különösen azok során, amelyek a dolog természetéből adódóan nagyobb egyenlőtlenséget okozhatnak a régióban és az Andok térség társadalmában (melyeket bizonyos rétegek etnikai és nemi alapon történő kirekesztése jellemez).

4. A civil társadalom bevonása az andoki intézményi keretrendszerbe

4.1 Az Andoki Térség Munkaadóinak és Munkavállalóinak Konzultatív Tanácsai

4.1.1 Bár az andoki integrációs folyamat több évtizedre nyúlik vissza, a civil társadalom részvétele csak az Andok Közösség történetének legutóbbi időszakában öltött hivatalos formát, az Andoki Térség Munkaadóinak és Munkavállalóinak Konzultatív Tanácsai létrehozásával. Korábban a munkaadók és a szakszervezetek mint az andoki integrációs folyamat szereplői kevés lehetőséget kaptak a részvételre regionális szinten, bár a nemzeti kormányokon keresztül bevonták őket az andoki integrációba.

4.1.2 Az Andoki Térség Munkavállalóinak Konzultatív Tanácsát (CCLA) a 441. határozat⁽¹¹⁾ hozta létre, az egyes andoki országok négy-négy küldöttjéből áll. Ezeket a magas szintű küldötteket és helyetteseiket a munkaügyi szektorokat képviselő szervezeteknek az egyes országok által kijelölt vezetői közül választják. Valamennyi ország legrepresentatívabb szakszervezeti tömörülései és szövetségei részt vesznek az Andoki Térség Munkavállalóinak Konzultatív Tanácsában. Jelenleg 16 szövetség képviselteti magát az öt országból⁽¹²⁾.

4.1.3 Az Andoki Térség Munkaadóinak Konzultatív Tanácsát (CCEA) a 442. határozat hozta létre, az Andok térségben tevékenykedő munkaadói szervezetekből áll, négy magas szintű küldött alkotja, akiket az egyes andoki országok reprezentatív munkaadói szervezeteinek vezetői közül választanak.

⁽¹¹⁾ Cartagena de Indias, Kolumbia, 1998. július 26.

⁽¹²⁾ MARCOS-SÁNCHEZ, José, La experiencia de participación de la sociedad civil en el proceso de integración andino [A civil társadalom andoki integrációs folyamatban való részvételének tapasztalata], 1. EU–Mexikó Civil Társadalmi Fórum, Brüsszel, Belgium, 2005. március. http://europa.eu.int/comm/external_relations/andean/conf_en/docs/jose_marcos-sanchez.pdf.

4.1.4 Mindkét konzultatív tanács feladatait újra meghatározta a 464. határozat⁽¹³⁾, amely kimondja, hogy kifejezhetik véleményüket a Külügyminiszterek Andoki Tanácsa, a Bizottság vagy a Főtitkárság felé, részt vehetnek a Külügyminiszterek Andoki Tanácsának és az Andok Közösség Bizottságának ülésein, valamint az andoki integrációs folyamattal kapcsolatban álló kormányzati szakértők vagy munkacsoportok ülésein, továbbá ezeken felszólalási joggal vehetnek részt. Az Andoki Térség Munkavállalóinak Konzultatív Tanácsa mostanáig sok véleményt dolgozott ki, melyek közül néhány az Andok Közösség szociális menetrendjére vagy külpolitikai menetrendjére vonatkozik.

4.1.5 Különösen említésre méltó az EU és az Andok Közösség közötti lehetséges társulási megállapodás aláírásának nyomán követéséről szóló 27. sz. vélemény⁽¹⁴⁾, melyben a CCLA osztja az elvárásokat az EU-val való politikai, gazdasági és társadalmi szövetség felé történő előrehaladást illetően.

4.1.6 Eközben a CCEA egyik nyilatkozatában⁽¹⁵⁾ hangsúlyozta, hogy az EU-val való társulás kérdése létfontosságú; az EU-val folytatott tárgyalások nyilvánosságra hozatalát gondosan meg kell tervezni, nehogy azok veszélybe kerüljenek.

4.1.7 A CCLA és a CCEA egyaránt hangsúlyozta, hogy fokozni kell egyrészt az Andok térség többi civil társadalmi szereplőjével, másrészt pedig az Európai Gazdasági és Szociális Bizottsággal (EGSZB) folytatott együttműködést, a közös álláspontok összeegyeztetése, valamint az EU és az Andok Közösség között létrejött valamennyi megállapodásban rögzített alapvető munkaügyi normákra irányuló kezdeményezések fellendítése érdekében.

4.2 Egyéb részvételi eszközök

4.2.1 A civil társadalom előzőekben említett intézményes képviselői fórumai mellett léteznek egyéb szociálpolitikai részvételi eljárások is. Ilyen például a Simón Rodríguez Megállapodás (1973), a munkaügyi miniszterek, a munkaadók és a munkavállalók közötti vita, részvétel és koordináció hárompárti fóruma, melynek célja, hogy a szociál- és foglalkoztatáspolitikákkal regionális szinten foglalkozzanak. Ez egyike az úgynevezett szociális megállapodásoknak⁽¹⁶⁾.

4.2.2 Ez a megállapodás volt az Andok szociális-foglalkoztatási integrációjának egyik első okmánya, amely közvetlenül foglalkozott a szociális és munkaügyi fejlesztés kérdéseivel. A megállapodás végrehajtása nem nevezhető sikertelennek, és állandó érdeklődés kísérte a szociális-foglalkoztatási területen tett előrelépésben érdekelt valamennyi szektor részéről. Mindent összevetve azonban egyértelmű, hogy a kedvezőtlen – főként intézményi – körülmények erős hatással voltak az integrációs folyamatra, és 1983-ban a Megállapodás megrekedt.

4.2.3 A megállapodás jelenlegi formáját a Simón Rodríguez Megállapodást Helyettesítő Jegyzőkönyvvel kapta, melyet 2001.

⁽¹³⁾ Cartagena de Indias, Kolumbia, 1999. május 25.

⁽¹⁴⁾ CCLA, Lima, Peru, 2005. április 7.

⁽¹⁵⁾ A CCEA 7. rendes ülése (Lima, 2005. április).

⁽¹⁶⁾ Az Andrés Bello Megállapodás, amely az Andok régió oktatáspolitikájával foglalkozik, továbbá az Hipólito Unanue Megállapodás, amelynek témája az egészségügyi politika.

június 24-én fogadott el az Andok Minisztertanács. A Megállapodás céljai:

- a) Olyan, a szociális és a munkaügyi környezettel kapcsolatos témákról szóló javaslatok előterjesztése és megvitatása, melyek kifejezhetik a Szubregionális Szociális Menetrend fejlesztéséhez való hatékony hozzájárulást, miközben hozzájárulnak az Andoki Integrációs Rendszer más szerveinek tevékenységéhez.
- b) A foglalkoztatás támogatására, a szakmai és munkaerőképzésre, a munkahelyi egészségvédelemre és biztonságra, a szociális biztonságra és a munkához kapcsolódó migrációra vonatkozó közösségi politikák meghatározása és koordinálása; valamint minden olyan egyéb témaköré, amit a tagállamok megfelelőnek ítélnék.
- c) A tagországok közötti együttműködési és koordinációs tevékenységekre vonatkozó javaslatok megtétele és azok kidolgozása, az Andok szociális és munkaügyi kérdéseit illetően.

4.3 A nem kormányzati szervezetek és a civil társadalmi szervezetek szerepe

4.3.1 Az Andok térségben is jelen vannak a nemzeti és globális társadalmi dinamizmusok: a társadalmi érdekek képviselője a munkaügyi területen kívül más módokon is megjelenik, olyan konkrét területeken, mint az emberi jogok, a bennszülött népesség jogai, a nők jogai, a kultúra, a környezet, a fogyasztók, a családi gazdálkodás és a kisbirtokok stb.

4.3.2 Ezeket az egyéni érdekeket számos, különféle tevékenységekkel foglalkozó szervezet képviseli, amelyek már most is igen aktív szerepet vállalnak a regionális integrációban, és ez a szerep a majdani EU–Andok Közösség társulással kapcsolatban még nagyobb jelentőséggel bír majd.

4.3.3 A civil társadalmi szervezetek más fajtáinak jelentősége szintén említésre méltó, legyen szó akár szövetségekről, akár mozgalmakról (például az őslakosokéi), nem kormányzati szervezetekről, illetve ezek platformjairól és hálózatairól, cselekvési koalíciókról vagy platformokról, kutatóközpontokról, egyetemokról stb.

4.3.4 E mozgalmak és a „nem szervezett” civil társadalom társadalmi dinamizmusa nagyon aktív az Andok régióban, jöllehet szervezése és tevékenységei gyakran nemzeti szintre korlátozódnak, illetve képtelenek megtalálni a hivatalos andoki integrációs rendszerhez való hozzáférés vagy az abban való részvétel csatornáit. Ebben az összefüggésben az Andok Közösség Főtitkársága bejelentette a tudományos testületek és a nem kormányzati szervezetek szubregionális andoki hálózatának eljövendő létrehozását.

4.3.5 Annak érdekében, hogy segítsék e többi résztvevő bevonását az andoki integrációs folyamat hivatalos kereteibe, az Andok Közösség különböző munkacsoportokat hozott létre. A Bennszülött Népek Jogai Foglalkozó Munkacsoportot⁽¹⁷⁾ konzultációs testületként hozták létre az Andoki Integrációs Rendszeren belül, hogy támogassák az őslakosok aktív részvételét a szubregionális integráció gazdasági, szociális, kulturális

⁽¹⁷⁾ 524. határozat, 2002. július 7.

és politikai szféráiban. A munkacsoport olyan összetett kérdésekkel foglalkozik, mint például a közösségi és őslakos földek tulajdonjoga, a vidéki közösségek és a termelés, a gazdasági fejlődés, a társadalmi egyenlőség és a politikai részvétel, a kulturális identitás és az intézményesítés stb.

4.3.6 A Fogyasztók Jogaival Foglalkozó Andok Munkacsoportot⁽¹⁸⁾ szintén tanácsadó testületként hozták létre az Andoki Integrációs Rendszeren belül. Célja az Andok Közösség tagállamaiban a fogyasztók jogainak területén tevékenykedő állami és magánintézmények aktív bevonásának támogatása az érdeklődési területüknek megfelelő regionális integrációra vonatkozó társadalmi konzultációs és döntéshozatali folyamatokba.

4.3.7 Ezeknek a tanácsadó testületeknek⁽¹⁹⁾ a működését nem támogatják az Andok Közösség költségvetéséből. Ezért egyedül azok a szervezetek képesek a részvételre, amelyek mozgósítani tudják saját személyzetüket és erőforrásaikat, hogy részt vegyenek az Andok Közösség munkacsoportjainak és szervezeteinek ülésein.

5. EU–Andok Közösség kapcsolatok

5.1 Az első EU–Andok Közösség megállapodások

5.1.1 Az Európai Közösség és Latin-Amerika között az első együttműködési megállapodást 1983-ban írták alá az Andok Paktummal, 14 évvel az utóbbi megalakulása után.

5.1.2 A megállapodás az úgynevezett „második generációs együttműködési megállapodások” részét képezte. Eltérően az első generációtól, amely alapvetően kereskedelmi alapú volt (és nem preferenciális), a megállapodásoknak ez az új generációja átfogóbb volt, politikai és együttműködéssel kapcsolatos szempontokat is magában foglalt, amelyek a későbbi megállapodásokban kulcsfontosságúvá váltak. Ezek a szerződések egyértelműen jelezték, hogy az Európai Közösség mekkora jelentőséget tulajdonít a latin-amerikai regionális integrációnak.

5.1.3 Az EU–Latin-Amerika kapcsolatok 80-as évekbeli dinamizmusa hamarosan, 1991-től kezdődően szükségessé tette a megállapodások új generációját. 1993-ban az EU aláírt egy harmadik generációs keretegyezményt az Andok Csoporttal. E megállapodás egyik új eleme egy „demokratikus záradék” belefoglalása volt, amely kifejezte a demokrácia iránti közös elkötelezettséget, valamint egy „fejlődési záradék”, amely lehetővé tette az együttműködési területek bővítését.

5.1.4 Ezzel együtt az 1990-es években egy másik kérdés is előtérbe helyezte az Andok Közösséggel való kapcsolatot: a

⁽¹⁸⁾ 539. határozat: a civil társadalomnak a fogyasztói jogok védelmében való részvételével foglalkozó andoki munkacsoport, Bogota, Kolumbia, 2003. március 11.

⁽¹⁹⁾ Konzultatív céllal szintén létrehozták a Helyi Önkormányzatok Munkacsoportját.

kábítószerek-kereskedelem elleni kampány. Az EU az USA kemény intézkedésekre hangsúlyt helyező megközelítésétől eltérőt akart ajánlani. Ez a megközelítés kétoldalú volt: először, válaszul magának az andoki lakosságnak a kérésére, meggyeztek, hogy az Általános Preferenciális Rendszert (GSP) kiterjesztik úgy, hogy az Andok országai belekerüljenek egy különleges rendszer, a „GSP-Drugs” révén, ami lehetővé tette, hogy az Andok termékeinek 90 %-a vámmentesen kerüljön az EU-ba. Másodszor, magas szintű különleges párbeszédet indítottak a kábítószerekről.

5.1.5 Az 1993-as megállapodást hamarosan kiszorította a kapcsolatok új keretrendszere, amelyet az EU a 90-es évek közepén kezdett támogatni, amikor negyedik generációs megállapodásokról folytatott tárgyalásokat a Mercosurral, Chilével és Mexikóval. Ezeket a szövegeket egy szabadkereskedelmi megállapodást magában foglaló társulási megállapodás felé irányuló első lépésként fogalmazták meg. Az Andok Közösség hasonló megállapodást remélt, de az EU úgy érezte, hogy jobb fokozatosan haladni a cél felé, egy közbelső megállapodással kezdve; az EU javaslatát a 2002 májusában, Madridban tartott második EU–Latin-Amerika csúcstalálkozón fogadták el.

5.2 A 2003. évi megállapodás: a közbelső lépés

5.2.1 2003. december 15-én aláírták az EU–Andok Közösség Politikai Párbeszéd és Együttműködési Megállapodást. Miközben az előző megállapodáshoz képest ez előrelépés volt, nem egészen felelt meg az andoki országok elvárásainak⁽²⁰⁾. Az andokiak egyik problémája az volt ezzel a modellel, hogy nem javította a bejutást az EU piacaira. Ez a megállapodás azonban fontos új elemmel bővült: intézményesítette a politikai párbeszédet. Magában foglalja a két térség közötti együttműködés új területeit is (migráció, terrorizmus stb.), és fellendíti a civil társadalom ezekbe való bevonását⁽²¹⁾.

5.3 Az EU és az Andok Közösség kereskedelme

5.3.1 Amint az az alábbi táblázatban látható, az EU és az Andok Közösség közötti kereskedelem bizonyos fokig stagnál. Bár jelenleg az EU az Andok második legnagyobb kereskedelmi partnere, a térség külkereskedelmének alig 12-13 %-át képviseli, szemben az USA 40 %-ával. Az Andok EU-ba irányuló exportja az 1994. évi teljes export 19 %-át kitevő arányról 2004-re 12 %-ra esett vissza. Beszállítóként az EU 1994-ben az Andok Közösség importjának 19 %-át adta, ezzel szemben 2004-ben annak 13 %-át.

⁽²⁰⁾ Javier Fernández és Ana Gordon: „Un nuevo marco para el refuerzo de las relaciones entre la Unión Europea y la Comunidad Andina” [Az Európai Unió és az Andok Közösség közötti kapcsolatok megerősítésének új keretrendszere], Revista de Derecho Comunitario Europeo, 1989, 17. szám, 2004. január-április.

⁽²¹⁾ A Megállapodás 52. cikkének (3) bekezdése előírja egy konzultációs bizottság létrehozását „a szervezett civil társadalom gazdasági és társadalmi szervezeteivel folytatott párbeszéd támogatása érdekében”.

AZ EU ANDOK KÖZÖSSÉGGEL FOLYTATOTT KERESKEDELME

(millió euróban)

	Import (Imp.)			Export (Exp.)			Mérleg (az EU számára)	Imp+Exp
	Volumen	Éves változás %-ban	Részesedés az összes EU importból	Volumen	Éves változás %-ban	Részesedés az összes EU exportból		
2000	8 153		0,82	7 020		0,82	-1 134	15 173
2001	8 863	8,7	0,90	7 908	12,6	0,89	-955	16 771
2002	8 853	-0,1	0,94	7 085	-10,4	0,79	-1 768	15 938
2003	7 911	-10,6	0,84	5 586	-21,2	0,64	-2 325	13 497
2004	8 904	12,6	0,87	5 988	7,2	0,62	-2 916	14 892
Átlagos éves növekedés (%)		2,2			-3,9			-0,5

Forrás: Eurostat

5.3.2 Az Andok Közösségben a közvetlen befektetés legnagyobb forrása az EU, a forgalom azonban 2000 óta erősen csökkent, amikor 3,3 milliárd USD feletti értéket ért el, szemben a 2003. évi alig 1 milliárd USD-s forgalommal.

5.3.3 A kereskedelmi kapcsolatok kilátásai bizonytalannak látszanak. A 2006-ban hatályba lépett új GSP rendszer úgy tűnik, nem növeli jelentősen az EU piacára való bejutást, bár növeli az érintett termékek számát. A rendszer tíz évre történő kiterjesztése szintén nagyobb fokú előrelátást tesz lehetővé (ami fellendíthetné a befektetést). Ebben az összefüggésben egy társulási megállapodás segítene erősebb gazdasági kapcsolatokat építeni az EU és az Andok Közösség között.

5.4 Úton a társulási megállapodás felé

5.4.1 Bár jelentős előrehaladás történt, az EU–Andok Közösség kapcsolatok elakadhatnak jelenlegi állapotukban, melyet elég jelentős mértékű együttműködés, de stagnáló gazdasági kapcsolatok, valamint intézményi keretben folytatott politikai párbeszéd, de közös menetrend hiánya jellemez. Ezért – és a jelenlegi nehézségek ellenére – az EGSZB azt javasolja, hogy a lehető leghamarabb lépéseket kell tenni egy olyan társulási megállapodás irányába, mint amelyet Chilével és Mexikóval írtak alá, és mint amilyenről jelenleg folynak a tárgyalások a Mercosur-országokkal.

5.4.2 Ez a megállapodás szabadkereskedelmi egyezményt, kiterjedtebb politikai párbeszédet és új együttműködési lehetőségeket tartalmazna. Ambíciózusabb szociális dimenzióval is fel kell ruházni, nagyobb lehetőségeket adva a szociális szereplők és a civil társadalom bevonására.

5.4.3 Ugyanakkor olyan, nem kevésbé fontos elemeket is bele kell építeni, mint a versenyképesség előmozdítása, a befektetések jobbiztonsága és valódi andoki belső piac kialakítása, amelyben a vállalkozások a megfelelő garanciákkal működhetnek.

5.4.4 Az Európai Unió végre beleegyezett abba, hogy megvizsgálja ezt a lehetőséget a 2004 májusában Guadalajarában (Mexikó) tartott Harmadik Régióközi Csúcstalálkozón, de egy sor előzetes feltételt szabott (például, hogy mindennemű szabadkereskedelmi egyezmény vegye figyelembe a Dohai Fejlesztési Program eredményeit, valamint azt, hogy az Andok regionális gazdasági integrációja kielégítő szintet érjen el), melyeket az EU és az Andok Közösség közösen értékelne.

5.5 Az EU–Andok Közösség közötti partnerség szociális tartalma

5.5.1 A teljes partnerség célkitűzésének megfelelően a tárgyaló feleknek az alapvető szociális-munkaügyi jogok figyelmére, valamint a demokrácia és az emberi jogok védelmére kell helyezniük a hangsúlyt, továbbá létre kell hozniuk az e jogokat támogató rendszereket, világosan kifejezésre juttatva eltökéltségüket a kábítószer-kereskedelem és a korrupció elleni küzdelem, valamint a gazdasági fejlődés igazságos és társadalmi kohézió mellett való megvalósítása tekintetében.

5.5.2 A jövőbeni megállapodást úgy kell megszervezni, hogy megfeleljen a politikai, gazdasági és szociális partnerség kinyilvánított céljának. Ezért a szövegnek tartalmaznia kell egy szociális fejezetet, amely kiegészíti és ellenpontozza a kereskedelmi kapcsolatoknak és a politikai párbeszédnek szentelt részeket.

5.5.3 Ennek a szociális fejezetnek ki kell terjednie a munkavállalók és munkáltatók jogaira, melyek a fent említett követelményeken alapulnak, kifejezetten megemlítve az egyesülési szabadságot, a szociális párbeszédet és a társadalmi konzultációt⁽²⁾.

⁽²⁾ Ezt a pontot elismerik az EGSZB „Társadalmi kohézió Latin-Amerikában és a Karibi-térségben” című véleményének 6.8.3 pontjában „A kompromisszumra képes független, reprezentatív gazdasági és társadalmi szervezetek megerősítése a szociális párbeszéd és a sikeres civil párbeszéd megteremtésének, és ezért magának a latin-amerikai és karibi országok fejlődésének alapvető feltétele;” (HL C 110, 2004.04.30. 55. o.).

5.5.4 Az emberi jogok, a sajtószabadság és a szakszervezeti jogok gyakorlásának az Andok némely országában tapasztalható bizonytalansága még szükségesebbé teszi az EU erőteljesebb hozzájárulását.

5.5.5 A megállapodásnak köteleznie kell az aláíró feleket arra, hogy mindkét térségben támogassák a szociális jogokat a technikai együttműködés és más segítségnyújtási programok révén.

5.6 Együttműködés

5.6.1 Az EU egyértelműen vezető szerepet játszott az Andok országaival folytatott fejlesztési együttműködés terén. Az EU Latin-Amerikával való együttműködésének kicsivel több mint egyharmadát az Andok Közösséggel és annak tagállamaival folytatott kapcsolatok tették ki. Bolívia és Peru 1994 és 2002 között a hivatalos EU-segélyben részesülők közül az első három kedvezményezett között volt.

5.6.2 Az Európai Bizottság jelenleg dolgozik az Andok Közösségre vonatkozó, új szubregionális együttműködési stratégián, továbbá külön stratégiákon az Andok öt országának mindegyikére, annak érdekében, hogy a 2007 és 2013 közötti erőfeszítéseinek irányt adjon.

5.6.3 Az Európai Bizottság Andok Közösségre vonatkozó regionális stratégiai dokumentumának tervezete (2007-2013) három területen alapul: regionális integráció, társadalmi kohézió és a kábítószer elleni küzdelem.

6. A szervezett civil társadalom részvétele az EU–Andok kapcsolatokban

6.1 Jelen vélemény célja biztosítani az EU intézmények számára az alapvető követelményeket a szociális dimenzióhoz és a civil társadalom bevonásához, amelyeknek az EGSZB szerint alá kell támasztaniuk az Andok Közösséggel való kapcsolatokat, és amelyeket a társulási megállapodást tárgyaló majdani bizottságnak tanulmányoznia kell.

6.2 Bár az Andok Közösséggel való kapcsolatok tárgyában az EGSZB még nem adott ki véleményt vagy állásfoglalást, a fent említett követelmények az alábbiakon alapulhatnak:

- a) a Politikai Párbeszéd és Együttműködési Megállapodásban e tekintetben már rögzített pontok, különösen a 42. (szociális együttműködés), a 43. (a szervezett civil társadalom részvétele az együttműködésben), valamint a 44. (együttműködés a nemi megkülönböztetés ellen) cikk, melyeket úgy kell kiigazítani, hogy megfeleljenek a jövőbeni társulási megállapodás célkitűzéseinek;
- b) az EGSZB, illetve a két térség bármelyikének civil társadalma által a Latin-Amerikával folytatott kapcsolatok általánosabb kereteire vonatkozó egyes dokumentumok és nyilatkozatok.

6.3 Ebben az összefüggésben fontos szem előtt tartani az EU–Latin-Amerika–Karib-térség civil társadalmi harmadik

ülésének résztvevői általi kifejezett elkötelezettséget, akik felszólítanak arra, hogy „az EU-val való megállapodásoknak erőteljes szociális dimenzióval kell rendelkezniük, és biztosítaniuk kell a társadalmi szervezetek, valamint a szervezett civil társadalmat képviselő részvételi és konzultációs szervek szerepének megerősítését”, továbbá megerősítik „elkötelezettségüket, hogy lendületet adnak a latin-amerikai és karibi regionális konzultációs szervek és az EGSZB közötti, valamint az említett szervek közötti kapcsolatoknak”⁽²³⁾.

6.4 Ezenkívül az EU és az Andok Közösség országai elfogadták az alapelveket és értékeket, melyeket az ILO (Nemzetközi Munkaügyi Szervezet) alapokmányában és annak alapvető szociális okmányában rögzítettek, mint például „A munka világára vonatkozó alapvető elvekről és jogokról szóló nyilatkozat” (1998), „A multinacionális vállalatokra és a szociálpolitikára vonatkozó alapelvek tripartit nyilatkozata” (1977, módosítva 2000-ben), továbbá a „Nemzetközi Munkaügyi Konferencia” állásfoglalása a szakszervezeti jogokról és a civil szabadságjogokhoz való kapcsolódásukról (1970). Aláírták az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát (1948) és a Gazdasági, szociális, kulturális jogok nemzetközi egyezségokmányát (1976) is.

6.5 Az EGSZB-nek és az andoki térség konzultatív tanácsainak ki kell alakítaniuk az andoki és európai civil társadalmak általi közös intézkedés, a két térség közötti tárgyalásokban való részvételük, valamint az EGSZB szerint a majdani társulási megállapodás révén létrehozandó jövőbeni konzultációs és részvételi rendszerekbe való bevonásuk pilléreit.

6.6 A három szervezet az Intézményközi Együttműködési Terv aláírásával megtette az első fontos lépést kapcsolatai intézményesítése felé. Ez a terv javulást hoz az EGSZB és a konzultatív tanácsok közötti megértés minőségében, a kölcsönös együttműködés megerősítése és stabilizálása érdekében.

6.7 Az intézményközi együttműködési terv az alábbiakat írja elő:

1. az Andok Közösség szervezett civil társadalma részvételi szerveinek támogatása;
2. hozzájárulás az Andok Közösség és az Európai Unió közötti civil társadalmi párbeszédhez;
3. a szociális dimenzió az EU és az Andok Közösség közötti jövőbeni társulási megállapodásába történő belefoglalása fontosságának támogatása;
4. a CCEA és a CCLA arra irányuló kezdeményezésének támogatása, hogy kidolgozzák az Andoki Gazdasági és Szociális Tanács (CESA) létrehozására irányuló javaslatot;
5. annak elérése, hogy az EGSZB III. Csoportját alkotóknak megfelelő andoki civil társadalmi szervezetek nagyobb részvételt tanúsítsanak.
6. a két térség közötti gazdasági kapcsolatok elmélyítése.

⁽²³⁾ Az ülés zárónyilatkozatának 4. és 5. pontja.

6.8 Az andoki térség két konzultatív tanácsa közös javaslatot tett az Andok Közösség hatóságai felé ⁽²⁴⁾, hogy megbeszéléseket kezdeményezzenek, amelyek a lehető leggyorsabban az Andoki Gazdasági és Szociális Tanács létrehozásához vezetnek.

6.9 Az EGSZB üdvözli ezt a kezdeményezést és az ezt övező konszenzust, továbbá úgy véli, hogy az Andoki Gazdasági és Szociális Tanács plurális összetétele, ahol képviselik a munkaadókat, a munkavállalókat és a szervezett civil társadalom különböző érdekeit, elősegítené egy, az EU és az Andok Közösség civil társadalmi szervezeteinek a jövőbeni társulási megállapodás intézményes keretrendszerében való részvételét szolgáló, nagyon szükséges konzultatív vegyes bizottság elismerését és létrehozását.

6.10 2005. március 5-én az Európai Bizottság bevezető konferenciát rendezett az EU–Andok Közösség kapcsolatok jövőjéről, melyen részt vettek az EGSZB különböző társadalmi szervezetei és képviselői. A tárgyalások megkezdése érdekében ezt az eseményt meg kell ismételni, és ki kell terjeszteni, hogy a jövőben bevonják a már létező andoki civil társadalmi szervezeteket (a CCLA-t, a CCEA-t, a fogyasztókkal és őslakosokkal foglalkozó andoki munkacsoportokat).

6.11 Az EGSZB úgy véli, hogy a két térség közötti partnerség fejlesztése érdekében az EU és az Andok Közösség civil társadalmainak különféle szektorait képviselő szervezeteknek fokozniuk kell a kétoldalú kapcsolatokat és a közös intézkedéseket, az e célkitűzés irányába már megtett előrelépésre alapozva ⁽²⁵⁾.

7. Gazdasági és szociális vonatkozású következtetések és ajánlások

7.1 A korábbi EGSZB-véleményekkel összhangban, a nagyobb demokratikus stabilitás az állami intézmények, valamint az állam és a társadalom közötti kapcsolatok megerősítésétől, a szociális jólét javulásától, az egyenlőtlenségek csökkentésétől, a fejlődés és a gazdasági növekedés támogatásától, az eddig kirekesztett szektorok társadalmi integrációjától, továbbá a kiterjedt helyi, nemzeti és regionális szintű politikai párbeszéd platformjainak megerősítésétől függ.

7.2 Az EGSZB úgy véli, hogy az EU és az Andok Közösség közös érdekében hasznos lenne a két térség közötti társulási megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdése (a dohai forduló eredményeitől függetlenül), és arra ösztönzi a feleket, hogy tegyenek lépéseket ennek elérése érdekében.

⁽²⁴⁾ Az Andoki Térség Munkáltatóinak Konzultatív Tanácsa és az Andoki Térség Munkavállalóinak Konzultatív Tanácsa ötödik közös ülése, Lima, Peru, 2004. november 2-3.

⁽²⁵⁾ 2003. április 7-én az Európai Szakszervezetek Szövetsége (ESZSZ) és a CCLA nyilatkozatot írt alá a rendszeres kapcsolatok megkezdéséről és egy együttműködési megállapodás aláírásáról. 2005. február 17-én Limában az ALOP latin-amerikai civil szervezeti hálózat és a Limai Katolikus Egyetem találkozót rendezett az EU és az Andok Közösség nem kormányzati szervezetei számára.

7.3 Az EGSZB úgy véli, hogy ennek a megállapodásnak le kell fektetnie a teljes és kiegyensúlyozott partnerség alapjait, amely szabadkereskedelmi területet is magában foglal, és lehetővé teszi a párbeszédet politikai és együttműködéssel kapcsolatos kérdésekről. E partnerség szociális dimenzióját kifejezetten bele kell foglalni a jövőbeni megállapodás szövegébe, az ILO alapvető jogokról szóló egyezményeinek és a jelen dokumentumban idézett egyéb okmányoknak való megfelelés iránti elkötelezettségen alapulva.

7.4 Gazdasági szempontból a megállapodásnak:

- a) helyre kell állítania a vállalkozások mint döntő gazdasági és szociális tényezők presztízsét az andoki társadalomban;
- b) elő kell segítenie a versenyképességet a K+F és az infrastruktúrafejlesztés révén;
- c) elő kell mozdítania a beruházásokat és meg kell védenie azok jogbiztonságát;
- d) meg kell könnyítenie a finanszírozáshoz való hozzáférést, elsősorban a KKV-k és a gazdasági növekedést segítő intézkedések számára;
- e) elő kell segítenie a szociális gazdasági ágazat fejlődését;
- f) ösztönöznie kell a valódi andoki vámunió létrehozását.

7.5 Szociális szempontból a megállapodásnak különösen támogatnia és védenie kell a következőket:

- a) oktatás és szakképzés, valamint az egyetemek közti együttműködés mint a tudományos kutatás és a felsőoktatás fejlesztésének eszköze;
- b) egyenlőség és a nemi, faji, nemzetiségi, vallási, fogyatékosági stb. alapon történő megkülönböztetés-mentesség;
- c) a nemek közötti egyenlőség a munkahelyen, a bérek kiegyenlítését és egyéb szociális-munkaügyi kérdéseket célzó tervek segítségével;
- d) a migránsok beilleszkedése és jogaik tiszteletben tartása, ideértve a hazautalásaikra vonatkozó garanciákat is. Az EU-nak és az Andok Közösségnek ezek alapján közös migrációs politikát kell kidolgozniuk;
- e) a gyermekmunka megszüntetésére irányuló tervek;
- f) a munkaadók és a munkavállalók közötti szociális párbeszéd és szervezeteik megerősítése;

g) más típusú foglalkoztatási vagy szociális társulások (földművelők, fogyasztók stb.), valamint minden civil szervezet;

h) a munkahelyi egészség és környezet szempontjából méltó munkakörülmények, valamint a feketemunka fokozatos megszüntetése.

7.6 Az Európai Uniónak építenie kellene az Andok országaival folytatott – már eddig is jelentős – együttműködési tevékenységére mint az ezen országokban a társulási megállapodáshoz szükséges feltételeket javító kulcsfontosságú tényezőre, összhangban azzal a prioritással, amelyet a mostani európai bizottsági közlemény⁽²⁶⁾ tulajdonít a társadalmi kohézióknak. Az EGSZB támogatja a javaslatot, hogy az Európai Beruházási Bank terjessze ki a Latin-Amerikának szánt finanszírozást, hogy a források jelentős része eljusson a kis- és középvállalkozásokhoz. Ezen és más célkitűzések elérése érdekében az Andok Fejlesztési Társaság hasznos partner lehet.

7.7 Az EGSZB ösztönzi az Európai Bizottságot arra is, hogy alaposan elemezze az Európai Parlament biregionális szolidaritási alap létrehozására irányuló javaslatát, ami különösen előnyös lenne az Andok (és Közép-Amerika) országai számára. Hasonlóképpen úgy véli, hogy az IBERPYME program megfelelő példával jár elől a vállalkozási tevékenység előmozdítása terén, és az abból származó tapasztalatokat fel lehetne használni az EU és az Andok Közösség közötti, hasonló jellegű projekthez.

Brüsszel, 2006. július 5.

7.8 Figyelembe véve, hogy az Andok Közösség az Integrált Szociális Fejlesztési Tervet alkotó húsz projekt végrehajtását illetően nehézségekbe ütközik, technikai vagy pénzügyi támogatást kell kapnia az Európai Bizottságtól, különösen mivel az EU miniszterei gratuláltak az Andok Közösségnek a tervhez, és azt „a társadalmi kohézió Andok Közösségben való előmozdítása nagyon hasznos eszközének”⁽²⁷⁾ nevezték.

7.9 Az EGSZB kiemeli a CCLA és a CCEA által hozott határozatot, miszerint létrehoznak egy, az európai modellhez hasonló Andok Gazdasági és Szociális Tanácsot, és ezt támogatja is az intézményközi együttműködési tervben megállapodott intézkedések révén.

7.10 Az EGSZB úgy véli, hogy az EGSZB és az andoki térség konzultatív tanácsai (majd végső soron az EGSZB és az Andok Gazdasági és Szociális Tanács) között létre kell hozni egy vegyes bizottságot, melyet már a társulási megállapodás aláírása előtt meg lehet alkotni a 2003. évi Politikai és Szociális Párbeszéd Megállapodás feltételei szerint, amint azt ratifikálják.

7.11 Az Európai Bizottságnak és az Andok Közösség Főtitkárságának – az EGSZB és az andoki térség konzultatív tanácsainak együttműködésével – közösen támogatniuk kellene egy rendszeres EU–Andok civil társadalmi fórumot, ahol a két térség társadalmi szervezetei és egyesületei előadhatják nézeteiket az EU–Andok Közösség kapcsolatokat illetően.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Anne-Marie SIGMUND

⁽²⁶⁾ A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek „Megerősített partnerség az Európai Unió és Latin-Amerika között”. Brüsszel, COM(2005) 636 final.

⁽²⁷⁾ EU–Andok Közösség miniszteri találkozó (Luxemburg, 2005. május 26.).